

Vlaamse Vereniging

Autisme

Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
Vakgroep Experimenteel-Klinische
en Gezondheidspsychologie
Onderzoeksgroep Ontwikkelingsstoornissen
Henri Dunantlaan 2
9000 Gent

ASKe-instrument

Instrument voor Autisme Specifieke Kwaliteitsevaluatie

Evaluatiecriteria GOn-begeleidingsdiensten

Uitvoering:

Lic. Jo Renty

Prof. Herbert Roeyers

ASKe-Instrument

Autisme Specifieke Kwaliteitsevaluatie

Evaluatiecriteria voor de GOn-begeleidingsdiensten

1. PERSONEEL

1. Sollicitatieprocedure en introductie van nieuw personeel
2. Kennis en begrip van autismespectrumstoornissen
3. Vorming en informatiebronnen

2. SAMENWERKING MET EN ONDERSTEUNING VAN BETROKKENEN

4. Samenwerking met en ondersteuning van de ouders van de leerling met een autismespectrumstoornis
5. Samenwerking met andere professionelen

3. INDIVIDUEEL HANDELINGSPLAN

6. Individuele beeldvorming
7. Individueel handelingsplan

4. PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

8. Onderwijskundige ondersteuning
9. Ondersteuning van de leerkracht als begeleider en autistisch denker
10. Vrije tijd in de school

5. AUTISMESPECIFIEKE AANPASSINGEN

11. Continuïteit
12. Ondersteunen van veranderingen en overgangen
13. Communicatie
14. Ondersteuning bij probleemgedrag

6. EMOTIONEEL EN SOCIAAL WELZIJN

15. Emotioneel welzijn
16. Empowerment
17. Sociale integratie

7. FYSIEK WELZIJN

18. Gezondheidsbehoeften
19. Lichaamsbeweging

8. BELEID M.B.T. GON-BEGELEIDING IN DE DIENSTVERLENENDE SCHOOL

20. Beleidsplan voor GOn-begeleiding van leerlingen met een autismespectrumstoornis

1. PERSONEEL

Evaluatiecriterium 1 – Sollicitatieprocedure en introductie van nieuw personeel

Indicatoren – Sollicitatieprocedure

1. Tijdens de sollicitatieprocedure wordt bij de sollicitanten gepeild naar
  - kennis en begrip over ASS en over de specifieke noden van leerlingen met een ASS
  - essentiële vaardigheden bij de GOn-begeleiding van leerlingen met een ASS (bv. communicatievaardigheden, flexibiliteit, kunnen samenwerken, ...).

Indicatoren – Introductie van nieuw personeel

2. Er is een introductiepakket voor nieuwe GOn-begeleiders aanwezig in de dienstverlenende school, waarin autismespecifieke vorming een plaats heeft. Er wordt informatie gegeven over:
  - 2.1 autismespectrumstoornissen
  - 2.2 specifieke arbeidsomstandigheden voor GOn-begeleiders die leerlingen met een ASS ondersteunen
  - 2.3 de wijze waarop ondersteuning en onderwijs aan leerlingen met een ASS aangepast kan worden
3. Aan nieuwe GOn-begeleiders die betrokken zullen zijn bij ondersteuning of onderwijs van leerlingen met een ASS, wordt voldoende tijd gegeven om zich in te werken in zijn of haar nieuwe functie (er wordt observatietijd gegeven, er worden feedbackmomenten voorzien,...).

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Evaluatiecriterium 2 – Kennis en begrip van autismespectrumstoornissen

Indicatoren – Kennis en begrip van ASS bij de eigen personeelsleden

1. Er is een gedeelde kennis en begrip van ASS bij het eigen personeel (de GON-begeleiders). Dit komt aan bod tijdens overlegmomenten in de dienstverlenende school en het wordt als basis gebruikt voor beleid en praktijk.

Het betreft kennis en begrip over:

- kenmerken van ASS
- beeldvorming (assessment) bij de leerling met een ASS
- ondersteuning door de omgeving:
  - het geven van aangepaste ondersteuning die tegemoetkomt aan de specifieke noden van de leerling met een ASS
  - strategieën om sociale interacties en communicatie te verbeteren
  - voorkomen van en omgang met probleemgedrag van leerlingen met een ASS
  - aandacht voor de individuele emotionele ontwikkeling
  - aandacht voor werkgedrag (attitude, concentratie, planning, organisatie, ...)

Indicatoren – Kennis en begrip van ASS bij de personeelsleden van andere diensten waar nauw mee wordt samengewerkt (b.v. nauwe samenwerking tussen GON-begeleider, leerkracht van de gastschool en CLB's)

2. Er is een gedeelde kennis en begrip van ASS bij het personeel van de diensten waar nauw mee wordt samengewerkt. Dit komt aan bod tijdens overlegmomenten met de GON-begeleiders en het wordt als basis gebruikt voor beleid en praktijk.

Het betreft kennis en begrip over:

- kenmerken van ASS
- beeldvorming (assessment) bij de leerling met een ASS
- ondersteuning door de omgeving:
  - het geven van aangepaste ondersteuning die tegemoetkomt aan de specifieke noden van de leerling met een ASS
  - strategieën om sociale interacties en communicatie te verbeteren
  - voorkomen van en omgang met probleemgedrag van leerlingen met een ASS
  - aandacht voor de individuele emotionele ontwikkeling
  - aandacht voor werkgedrag (attitude, concentratie, planning, organisatie, ...)

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Evaluatiecriterium 3 – Vorming en informatiebronnen

Indicatoren – Vorming over ASS aan de GOn-begeleiders

1. Er is een vormingsaanbod dat de behoeften van de dienstverlenende school en van de individuele GOn-begeleiders weerspiegelt.
2. De GOn-begeleiders nemen de verantwoordelijkheid om hun kennis en begrip van ASS te ontwikkelen en zich op de hoogte houden van recente inzichten op vlak van ASS.
3. De effectiviteit en de impact van deze autismespecifieke vorming worden geëvalueerd.
4. Er worden voldoende financiële middelen vrijgemaakt om tegemoet te komen aan vormingsbehoeften inzake ASS binnen de dienstverlenende school.

Indicatoren – Informatiebronnen

5. Er zijn informatiebronnen met specifiek materiaal over ASS beschikbaar en toegankelijk voor alle personeelsleden van de dienstverlenende school, voor het personeel van de gastschool en voor andere betrokkenen (b.v. ouders, studenten (stagiairs), ...).
6. De dienstverlenende school informeert zich over theoretische en praktische ontwikkelingen in verband met ASS (b.v. aan de hand van boeken, abonnement op autismespecifieke tijdschriften, ...).

Indicatoren – Vorming over ASS aan de gastschool en andere betrokkenen

7. Vorming over ASS wordt aangeboden aan betrokken leerkrachten of andere personeelsleden binnen de gastschool.
8. Indien gewenst, wordt tevens autismespecifieke vorming gegeven aan andere betrokkenen (zoals eventueel medeleerlingen uit de gastschool, ouders, CLB, ...).

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

2. SAMENWERKING MET EN ONDERSTEUNING VAN BETROKKENEN

Evaluatiecriterium 4 – Samenwerking met en ondersteuning van de ouders van de leerling met een ASS

Indicatoren – Samenwerking met de ouders

1. Er wordt regelmatig (wederzijds en direct) informatie uitgewisseld tussen de ouders van de leerling met een ASS, de gastschool en de GOn-begeleider (over de evolutie van het kind met een ASS, zijn of haar omgeving,...). Hiervoor wordt een brede waaier aan communicatiekanalen gehanteerd, rekening houdend met de voorkeur van de ouders.
2. Er wordt – zoveel als mogelijk – rekening gehouden met visie, behoeften en bezorgdheden van ouders.
3. Ouders worden – zoveel als mogelijk – betrokken als een gelijkwaardige en actieve partner bij de ondersteuning van hun kind met een ASS in het gewoon onderwijs en de evaluatie ervan.

Indicatoren – Ondersteuning van ouders en andere personen van het sociaal netwerk

4. Ouders kunnen ondersteuning en/of pedagogisch advies krijgen van de GOn-begeleiders om hun kind met een ASS thuis te ondersteunen.
5. Indien gewenst, wordt advies gegeven aan ouders, waarin:
  - ouders geïnformeerd worden over de ontwikkeling van hun kind met een ASS
  - ouders geholpen worden bij het begrijpen van de behoeften van hun kind met een ASS
  - ouders geholpen worden bij het omgaan met probleemgedrag
  - ouders in staat gesteld worden vaardigheden te verwerven om hun kind met een ASS thuis te ondersteunen
6. Ouders krijgen informatie over de beschikbare vormen van dienstverlening voor hun kind met een ASS.
7. Het kind met een ASS en zijn of haar ouders krijgen - indien gewenst - ondersteuning om toegang te krijgen tot andere vormen van dienstverlening (zoals vervoer, thuisbegeleiding, ...) of organisaties (buiten de hulpverleningssector).
8. Het is voor ouders altijd duidelijk met welke vragen, problemen, ... ze bij wie terecht kunnen (op de dienstverlenende school, de gastschool of het CLB).
9. In het ondersteunings- en/of onderwijsaanbod en in het contact met de ouders en de leerling met een ASS wordt er rekening gehouden met cultuur, waarden, taal en gezinstijl van de betrokken gezinnen.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Evaluatiecriterium 5 – Samenwerking met andere professionelen

Indicatoren – Samenwerking met andere diensten

1. De GOn-begeleiders hebben contacten met andere diensten waar het kind met een ASS mee in aanraking komt, zodat wederzijdse afspraken kunnen gemaakt worden met het oog op continuïteit van de ondersteuning.
2. De dienstverlenende school gebruikt bronnen voor doorverwijzing en doorstroming (bv. sociale kaart).

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

3. INDIVIDUEEL HANDELINGSPLAN

Evaluatiecriterium 6 – Individuele beeldvorming

Indicatoren – Individuele beeldvorming

1. Bij elke leerling met een ASS werd een individuele beeldvorming (assessment) uitgevoerd waarbij noden, vaardigheden en interesses in beeld gebracht worden.
2. Bij de opmaak van de individuele beeldvorming wordt rekening gehouden met de aanwezige, beschikbare informatie over de leerling met een ASS. Indien beschikbaar, wordt het dossier van de leerling vooraf grondig doorgenomen.
3. De beeldvorming geeft blijk van een begrip van ASS.
4. De beeldvorming vormt de basis voor het individueel handelingsplan.
5. De beeldvorming wordt uitgevoerd op basis van verscheidene informatiebronnen, zoals:
  - informatie van gezin en ouders
  - informatie van de leerling met een ASS zelf
  - informatie van vroegere voorzieningen of scholen waar de leerling een beroep op deed
  - dagdagelijkse observatie
  - ontwikkelings- en functionele schalen en gestandaardiseerde observatiemethoden
  - specifieke metingen voor personen met een ASS
  - een overzicht van recente vooruitgang en functioneren van de leerling met een ASS
6. Er vindt een evaluatie plaats van spraak en communicatie op basis van gestandaardiseerde methodes, rapportage vanwege de ouders en observaties van spontane communicatie.
7. De evolutie van de leerling met een ASS wordt zeer regelmatig en accuraat bijgehouden en vormt een deel van de individuele beeldvorming.
8. Het evolutieverslag geeft de vooruitgang van de leerling met een ASS weer in relatie tot zijn persoonlijke ontwikkeling en autismespecifieke doelen.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Evaluatiecriterium 7 – Individueel handelingsplan

Indicatoren – Individueel handelingsplan

1. Elke leerling met een ASS heeft een individueel handelingsplan, gebaseerd op de individuele beeldvorming en de prioriteiten van de leerling met een ASS en zijn ouders.
2. Het individueel handelingsplan beschrijft ontwikkelings- en functionele behoeften, socio-emotionele en gedragsmatige behoeften.
3. Het individueel handelingsplan omvat minimaal doelen met betrekking tot:
  - a. het welbevinden en de ontwikkeling van de leerling met een ASS op vlak van:
    - communicatie
    - sociale vaardigheden
    - gedrag en emotionele ontwikkeling / psychisch welbevinden
    - zelfredzaamheid
    - werkvaardigheden en werkgedrag
    - motorische vaardigheden
    - functionele schoolse vaardigheden
  - b. de relatie van de leerling met een ASS met de GOn-begeleider, de klasleerkracht en ander pedagogisch personeel van de gastschool
  - c. de relatie met de omgeving (b.v. medeleerlingen, vrije tijd, gezin, ...)
4. In het individueel handelingsplan wordt aandacht besteed aan continuïteit van de ondersteuning en aan ondersteuning van veranderingen en overgangen.
5. Uit het individueel handelingsplan blijkt de betrokkenheid van de leerling met een ASS (indien mogelijk), de ouders, de klasleerkracht van de gastschool, de GOn-begeleider en het CLB.
6. De doelen zijn:
  - a. observeerbaar en/of meetbaar
  - b. haalbaar en realistisch
  - c. getimed
  - d. specifiek
  - e. gekozen om eveneens lange termijnobjectieven te bereiken
7. Het individueel handelingsplan beschrijft de aanpassingen die aangebracht moeten worden aan het programma en de omgeving en de pedagogische suggesties om de leerling te ondersteunen.

Indicatoren – Evaluatie van het individueel handelingsplan

8. Het planningsproces voorziet regelmatig evaluatievergaderingen.
9. De ouders en de leerling met een ASS (indien mogelijk) worden als actieve en gelijkwaardige partner betrokken bij de evaluatie van het individueel handelingsplan.

10. Als er wijzigingen plaatsvinden in het individueel handelingsplan, worden de betreffende verslagen bezorgd aan alle professionelen (uit de dienstverlenende school, de gastschool en het CLB) die betrokken zijn bij het onderwijs en de ondersteuning van de leerling met een ASS. Indien de ouders hier de toelating voor gaven, worden deze verslagen tevens bezorgd aan betrokken externe professionelen (bv. psycholoog, revalidatiecentrum, logopedist, thuisbegeleider, ...).

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

4. PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

Evaluatiecriterium 8 – Onderwijskundige ondersteuning

Indicatoren – leeromgeving

1. De GOn-begeleider verstrekt informatie aan de gastschool betreffende de manier waarop volgende omgevingen (op een haalbare wijze) kunnen worden verduidelijkt zodat de leerling met een ASS ondersteund wordt om de relevante informatie te herkennen:
  - Klas
  - Speelplaats
  - Reffer
  - Toiletten
  - Zwembad
  - Turnzaal
  - Speeltuin
  - ...
2. De GOn-begeleider geeft - indien gewenst - de gastschool advies betreffende de manier waarop ruimtes duidelijk kunnen worden geïdentificeerd en als visuele houvast kunnen dienen voor specifieke activiteiten (b.v. ruimtes voor individueel en groepswork, specifieke ruimtes waaraan bepaalde activiteiten gekoppeld zijn). Hierbij wordt steeds rekening gehouden met de haalbaarheid voor de klasleerkracht.
3. De GOn-begeleider geeft de gastschool advies betreffende materiële middelen (b.v. visuele ondersteuning zoals dagschema), individueel aangepast aan de noden van de leerling met een ASS, zodat:
  - Gebeurtenissen en activiteiten voorspelbaar worden
  - Veranderingen geanticipeerd kunnen worden
  - Verwachtingen begrepen wordenHierbij wordt steeds rekening gehouden met de haalbaarheid voor de klasleerkracht.

Indicatoren – lesmateriaal

4. De GOn-begeleider zorgt dat het lesmateriaal individueel aangepast is aan de noden van de leerling met een ASS (overeenkomstig de haalbaarheid en de doelstellingen) en geeft de leerkracht hierover advies.

Indicatoren - Inhoud

5. De GOn-begeleider staat de leerkracht bij om (overeenkomstig de haalbaarheid en de doelstellingen) de inhoud van de leeractiviteiten te differentiëren, rekening houdend met de noden van de individuele leerling met een ASS.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Evaluatiecriterium 9 – Ondersteuning van de leerkracht als begeleider en autistisch denker

Indicatoren – Ondersteuning van de leerkracht als begeleider en autistisch denker

1. De GOn-begeleider vertrekt in zijn dagelijks handelen met de leerling met een ASS van het autistisch denken en tracht de klasleerkracht te ondersteunen bij het ontwikkelen van dit autistisch denken.
2. De GOn-begeleider informeert de leerkracht over het belang van volgende aspecten en ondersteunt de leerkracht bij het uitwerken van deze aanpassingen:
  - 2.1 een duidelijk begin, midden, einde en overgang bij activiteiten met de leerling met een ASS en de manier waarop dit visueel ondersteund kan worden
  - 2.2 een goede verhouding tussen ‘inspanning’ en ‘ontspanning’
  - 2.3 een goede verhouding tussen klas-, groeps- en individueel werk
  - 2.4 het gebruik van taakanalyses en oplossingsmodellen
  - 2.5 een passende duur en een aangepast tempo van de activiteiten (ook buiten de klas)
  - 2.6 het aanmoedigen van interactie en samenwerking, zowel tussen leerlingen onderling als met de leerkracht
3. De GOn-begeleider waakt erover dat er rekening gehouden wordt met mogelijke sensorische problematiek bij de leerling met een ASS.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Evaluatiecriterium 10 – Vrije tijd in de school

Indicatoren – vrije tijd

1. De leerling met een ASS wordt ondersteund bij het maken van geïnformeerde keuzes met betrekking tot vrije tijds- en ontspanningsactiviteiten op school.
2. Tijdens vrije tijdsactiviteiten op school wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de individuele noden van de leerling met een ASS.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

5. AUTISMESPECIFIEKE AANPASSINGEN

Evaluatiecriterium 11 – Continuïteit

Indicatoren – Continuïteit bij ondersteuning van de leerling met een ASS

1. De GOn-begeleider bevordert overleg en open communicatie tussen verschillende personen die betrokken zijn bij de ondersteuning of het onderwijs aan de leerling met een ASS.
2. De GOn-begeleider heeft er oog voor dat er rekening gehouden wordt met de individuele behoeften van de leerling met een ASS, bij de dagelijkse routines in de (gast)school (b.v. maaltijden, vrije tijdsmomenten, aankomst op school...).

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Evaluatiecriterium 12 – Ondersteunen van veranderingen en overgangen

Indicatoren – Flexibiliteit bij veranderingen bevorderen

1. De GOn-begeleider bevordert flexibiliteit van de leerling met een ASS bij veranderingen en overgangen, aan de hand van een reeks verschillende ervaringen en leeractiviteiten.
2. Er wordt op geplande wijze mogelijkheid geboden aan de leerling met een ASS om vaardigheden te ontwikkelen met betrekking tot kiezen, omgaan met veranderingen, beslissingen nemen en probleemoplossend handelen.

Indicatoren – Plannen van overgangen op korte termijn

3. De GOn-begeleider ondersteunt de gastschool bij het plannen van dagelijkse overgangen van de ene activiteit naar de andere in de school.

Indicatoren – Plannen van overgangen op lange termijn

4. De leerling met een ASS (indien mogelijk), de ouders en alle relevante betrokkenen werken mee aan de planning van de overgang op lange termijn.
5. Er wordt de mogelijkheid geboden aan de leerling met een ASS en zijn ouders om het nieuwe milieu (b.v. nieuwe school, nieuwe klas) te bezoeken.
6. De planning houdt rekening met toekomstige behoeften (b.v. noodzakelijke vaardigheden bij overstap naar een andere school of voorziening).
7. De planning houdt in dat het toekomstig personeel en de ondersteunende diensten worden voorbereid zodat de kans op succes bij de leerling met een ASS verhoogd wordt.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Evaluatiecriterium 13 – Communicatie

Indicatoren – Communicatie

1. De GOn-begeleider bevordert een gepaste manier van communiceren met de leerling met een ASS binnen de (gast)school.
2. De GOn-begeleider waakt erover dat de klasleerkracht (en het ander pedagogisch personeel van de (gast)school) geschikte communicatiesystemen voor de leerling met een ASS gebruiken en begrijpen.
3. Het gebruik van interactieve, spontane en sociale communicatie wordt aangemoedigd bij de leerling met een ASS.
4. De communicatie met de leerling met een ASS afgestemd is op zijn/haar mogelijkheden en behoeften. De communicatie is duidelijk en relevant.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Evaluatiecriterium 14 – Ondersteuning bij probleemgedrag

Indicatoren – Beleid

1. Er is een protocol voorhanden in de dienstverlenende school met betrekking tot ondersteuning bij probleemgedrag. Dit protocol wordt gehanteerd als basis voor de praktijk.
2. De benadering van probleemgedrag is in de eerste plaats gericht op een begrip van de mogelijke functies van gedrag (= functieanalyse) en op aanpassingen in de omgeving, het aanleren van nieuwe vaardigheden en wederzijdse communicatie. Het gaat m.a.w. in de eerste plaats om een positieve strategie of om positieve ondersteunende maatregelen.
3. De GOn-begeleider informeert de klasleerkracht over het belang van:
  - 3.1 het baseren van gedragsinterventies op de specifieke individuele behoeften. Ze moeten worden gepland, in kaart gebracht en geobserveerd en tenslotte geëvalueerd
  - 3.2 het feit dat gedragsinterventies moeten voldoen aan de algemeen aanvaarde ethische criteria. Ze mogen nooit pijn, verwondingen of leed veroorzaken of indruisen tegen de individuele mensenrechten. Mogelijke gedragsinterventies moeten worden besproken met de ouders.
  - 3.3 het hebben van aandacht voor lange termijn objectieven bij gedragsinterventies (b.v. aandacht voor perspectiefnemingsvaardigheden, zinvolle vrije tijdsbesteding,...).
4. De GOn-begeleider waakt erover dat medische interventies m.b.t. probleemgedrag (bv. medicatie) regelmatig in kaart worden gebracht en herzien worden door medisch personeel.

Indicatoren – Personeel

5. De GOn-begeleider brengt het personeel van de gastschool een actieve kennis bij van functieanalyse als basis voor preventie van agressie en als vertrekpunt om leren te bevorderen.
6. Het personeel van de gastschool wordt in die mate kennis van de cognitieve aspecten van ASS bijgebracht dat men het probleemgedrag kan kaderen.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

6. EMOTIONEEL EN SOCIAAL WELZIEN

Evaluatiecriterium 15 – Emotioneel welzijn

Indicatoren – Emotioneel welzijn van de leerling met een ASS

1. De GOn-begeleider heeft aandacht voor het emotioneel welzijn van de leerling met een ASS op de school.
2. De individualiteit, privacy en waardigheid van de individuele leerling met een ASS wordt gerespecteerd.
3. De GOn-begeleider fungeert als een vertrouwenspersoon van de leerling met een ASS, die enerzijds waakt over het emotioneel welbevinden van de leerling en anderzijds fungeert als aanspreekpunt voor de leerling bij emotionele of andere moeilijkheden.
4. De GOn-begeleider werkt aan het inzicht van de leerling in zijn of haar ASS. Hierbij wordt tevens aandacht geschonken aan het werken aan een positief zelfbeeld.
5. Toekomstplanning gebeurt in overleg met de leerling met een ASS en zijn of haar ouders. De toekomstplanning omvat realistische doelen.

Indicatoren – Emotioneel welzijn van de klasleerkracht

6. De GOn-begeleider geeft emotionele ondersteuning aan de klasleerkracht (en indien nodig ook aan andere personeelsleden van de gastschool), bij zijn of haar omgang met de leerling met een ASS.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Specifiek evaluatiecriterium 16 – Empowerment

Indicatoren – Empowerment

1. De GOn-begeleider bevordert (ondersteunde) onafhankelijkheid van de leerling met een ASS.
2. De ontwikkeling van vaardigheden met betrekking tot (ondersteunde) onafhankelijkheid vormt een doelstelling in het individueel handelingsplan.
3. De GOn-begeleider erkent en bevordert het evenwicht tussen beschermen van kwetsbare personen en bevorderen van (ondersteunde) onafhankelijkheid. Dit is gebaseerd op een beeldvorming (assessment) van risico's.
4. De omgeving en het programma worden aangepast zodat de leerling met een ASS bij het uitvoeren van vaardigheden slechts een minimum aan ondersteuning zou nodig hebben.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Specifiek evaluatiecriterium 17 – Sociale Integratie

Indicatoren – Sociale integratie

1. In het individueel handelingsplan wordt aandacht besteed aan de sociale integratie van de leerling met een ASS in de klasgroep en in de school.
2. In het contact met leeftijdsgenoten zonder beperking krijgt de leerling ondersteuning om succesvolle interacties te bevorderen.
3. Indien gewenst, wordt aan medeleerlingen uit de klas (en eventueel uit de school) informatie gegeven over ASS en worden zij ondersteund om spontane en betekenisvolle interacties met de leerling met een ASS te vergemakkelijken.
4. De GOn-begeleider creëert contexten die aangepast zijn aan de noden van de leerling met een ASS en die de ontwikkeling van sociale vaardigheden bevorderen.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

7. FYSIEK WELZIJN

Evaluatiecriterium 18 – Gezondheidsbehoeften

Indicatoren – Gezondheidsbehoeften

1. Het schoolteam van de gastschool wordt – met toestemming van de ouders – geïnformeerd over specifieke gezondheidsbehoeften van de leerling met een ASS.
2. De gastschool heeft – zoveel als nodig – toegang tot medische diensten voor medische ondersteuning of advies.
3. Indien nodig, is er personeelstraining in de gastschool met betrekking tot specifieke gezondheidsbehoeften van de leerling met een ASS (bv. epilepsie).

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

Evaluatiecriterium 19 – Lichaamsbeweging

Indicatoren – Lichaamsbeweging

1. De GOn-begeleider informeert de gastschool over het belang van lichaamsbeweging bij sommige kinderen met een ASS als een mogelijk middel om angst te verlagen en stress te ontladen.
2. Wanneer activiteiten voor lichaamsbeweging georganiseerd worden, wordt er rekening gehouden met mogelijke motorische of medische problemen bij de leerling met een ASS.
3. Bij het organiseren van bewegingsactiviteiten in groep, wordt er aandacht geschonken aan het sociale aspect van de activiteit.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>

8. BELEID M.B.T. GON-BEGELEIDING IN DE DIENSTVERLENENDE SCHOOL

Evaluatiecriterium 20 – Beleidsplan voor GOn-begeleiding van leerlingen met een autismespectrumstoornis

Indicatoren – Beleidsplan op niveau van de dienstverlenende school

1. Er is een beleidsplan waarin de korte en lange termijndoelen geformuleerd worden van de dienstverlenende school op vlak van GOn-begeleiding aan leerlingen met een ASS in het algemeen.
2. Vanuit praktijkindicaties wordt de organisatie van de GOn-begeleiding in de dienstverlenende school in vraag gesteld en wordt richting gegeven aan hervormingsmaatregelen (op beleidsniveau).
3. Ontwikkelingsplannen weerspiegelen deze hervormingsmaatregelen en omvatten begroting, timing en vereist personeel.
4. Vooruitgang en resultaten van de hervormingsmaatregelen worden geëvalueerd.

<i>Hoe komen deze indicatoren tot uiting in de organisatie ?</i>	<i>Is er een ontwikkelingsbehoefte op vlak van deze indicatoren ?</i>